

”NU SKA VI LOCKA TILL OSS
HOLLÄNDARE!”

Om arbete och livskvalitet

Kandidatarbete i landsbygdsutveckling
institutionen för stad och land
Tina Wangenfors
Uppsala 2011-07-04

Sveriges
lantbruksuniversitet

”Nu ska vi locka till oss Holländare!”

Om arbete och livskvalitet

Kandidatarbete i landsbygdsutveckling – Tina Wangenfors

Sammanfattning

Skinnskattebergs kommun är en av de kommuner som valt att driva ett projekt för att rekrytera holländska familjer och företagare att flytta till orten. Undersökningen är en intervjustudie av de holländska familjer som flyttat till orten samt representanter från kommunen som på olika sätt varit delaktiga i satsningen. Undersökningens syfte är att ta reda på varför Skinnskattebergs kommun valde att satsa på att rekrytera holländare och hur det gått för de holländska familjer som flyttat till kommunen.

Genom projektet hoppades Skinnskattebergs kommun att kunna motverka det minskande invånarantalet och var en metod för att arbeta med inflyttningsfrågorna. Att det blev holländare som kommunen riktade sig till berodde på att de blev inbjudna av en annan kommun som redan deltagit i ett liknande projekt, riktat till holländare. Kommunrepresentanterna har upplevt satsningen som lyckad då den gett ett ökat invånarantal.

Det var framförallt faktorer med stark koppling till livsstilsmigration som uppgavs som skälen till att de holländska familjerna valt att flytta. Möjligheten till försörjning och det rätta boendet eller den rätta arbetslokalen är den gemensamma kopplingen som fanns till att familjerna valde att bosätta sig i kommunen.

Skinnskattebergs kommun anlidade inom ramen för projektet ett rekryteringsföretag. De bidrog med kontakter och ett socialt, ekonomiskt och kulturellt nätverk.

SLU, institutionen för stad och land i Uppsala, avdelningen för landsbygdsutveckling
EX0523 Kandidatarbete i landsbygdsutveckling, 2011, 15hp på agronomprogrammet

© Tina Wangenfors

Titel: ”Nu ska vi locka till oss holländare!” Om arbete och livskvalitet

Nyckelord: Livskvalitet, Arbete, Migration, Holländare

Handledare: Ann-Kristin Ekman Institution för stad och land/SLU

Examinator Yvonne Gunnarsdotter Institution för stad och land/SLU

Online publication of this work: <http://epsilon.slu.se/>

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
2. Syfte och frågeställning.....	5
3. Bakgrund.....	5
3.1 "Holländare som flyttar till Sverige".....	5
3.2 Inflyttning, arbetskraftsinvandring och fritidshustrism ur ett historiskt perspektiv.....	6
3.3 Att marknadsföra sig till holländare.....	7
3.4 Skinnskattebergs kommun.....	8
4. Metod.....	8
4.1 Kvalitativa och kvantitativa undersökningsmetoder.....	8
4.2 Att beskriva, förklara eller värdera.....	9
4.3 Intervjuer.....	9
4.4 Etik.....	10
4.5 Olika sätt att dokumentera en intervju.....	10
4.6 Att forska på hemmaplan.....	11
4.7 Genomförandet av intervjuerna.....	11
5. Teoretiska ingångar.....	12
5.1 Migration och förflyttningmönster.....	12
5.2 Den holländska inflyttningen som ett sätt att ”rädda landsbygden”.....	13
6. Empiri och analys.....	14
6.1 Varför finns intresset av att rekrytera holländare?.....	14
6.2 Livskvalitet som motiv och arbete som krav.....	17
6.3 “Man tror att det är samma kultur”.....	19
6.4 ”Det är svårare än vad man tror”.....	21
6.5 Kontakt med släkt och vänner blir nätverk över nationsgränserna.....	23
7. Slutord.....	24
Källor.....	27

1. INLEDNING

Det holländska fenomenet i Värmland, Den vilda jakten på holländarna och Svängrum lockar holländare till Sverige. Det är bara några exempel på rubriker i media och forskningsrapporter som beskriver den nya typen av invandring till Sverige. Det handlar om att hitta arbetskraft men också om att locka med ökad livskvalitet. I media skrivs det om en stor mängd utvandrade holländare som söker sig bort från trångboddheten och från stadens stress. Nederländerna som är ett av världens mest tätbefolkade länder står i stor kontrast till Sverige och den negativa befolkningsökningen som är den bistra verkligheten i många av våra landsbygdskommuner. Skälen till att man valt att flytta uppges ofta vara längtan efter ett lugnare tempo och en större närhet till miljön. Att detta låter som en målgrupp som borde passa som handen i handsken för Sveriges glesbygdskommuner är lätt att tänka sig. Varje år anordnas det emigrantmässor i Nederländerna dit svenska kommuner kan vända sig för att vara med och visa upp just sitt område i förhoppning att kunna locka till sig några nyinflyttade. Det finns företag som har riktat in sig på att hjälpa dessa kommuner att marknadsföra sig. Ett av dem är det norska företaget Placement Utvikling som bland annat anordnar mässor i Nederländerna, Tyskland och Belgien. Företaget har arbetat tillsammans med svenska kommuner sedan 2005 och då var "det holländska fenomenet i Värmland" redan ett faktum. Många är de kommuner som sedan dess har valt att marknadsföra sig för de holländska inflyttarna. Och trenden ser inte ut att avta. Min egen hemkommun, bergslagskommunen Skinnskatteberg var en av de kommuner som hoppades att den nya trenden skulle vara en lösning för att förebygga det minskande invånarantalet. Hur har det nu egentligen gått för dem som flyttade, och de kommuner som valde att satsa?

2. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING

Den här textens syfte är att ta reda på varför Skinnskattebergs kommun valde att satsa på att rekrytera holländare och hur det har gått för de holländska familjer som flyttat till kommunen.

Några av mina frågeställningar är:

- Varför valde kommunen att starta projektet och varför riktade man sig till holländare?
- Hur har kommunen upplevt satsningen och vilka erfarenheter har gjorts?
- Är inflyttarnas val att migrera beroende av ekonomiska faktorer eller strävan efter förbättrad livskvalitet?
- Hur ser de inflyttades nätverk ut – vilken kontakt har de med hemlandet och hur upplever de relationen med de boende?

Detta arbete är inte tänkt som en utvärdering av Skinnskattebergs kommuns Hollands projekt. Inte heller är arbetet tänkt att ge den allmänna bilden över hur det har gått för de kommuner och organisationer som hakade på trenden att marknadsföra sig till just holländare.

3. BAKGRUND

3.1 "HOLLÄNDARE SOM FLYTTAR TILL SVERIGE"

Varför handlar detta arbete om just holländare? Man kan säga att det började i Värmland, och kanske är det även där som fenomenet "inflyttande holländare" är som störst. Efter att i flera år haft en negativ befolkningsflyttning hade man i länet uppmärksammat en intensiv inflyttning av holländare och hur mäklare som lagt märke till de nya spekulanterna börjat rikta sig till den nya marknaden. Utvecklingsgruppen Invest In Värmland ville uppmärksamma fenomenet för att bättre kunna dra nytta av de nya möjligheterna som detta innebar. En undersökning gjordes och sedan dess har både intresset för de nya inflyttarna fortsatt och spridit sig. Hällefors kommun använde sig av ett rekryteringsföretag och bjöd sedan in fler kommuner i samarbetet, bland andra Skinnskattebergs kommun (Sammanträdesprotokoll 2006-03-14).

När man pratar om tillfälliga sommarboenden på landsbygden så är det ofta tyskar och stockholmare som brukar komma på tal, men nu har alltså även holländare fått upp ögonen för Sverige som turistmål. Det skrivs om dessa inflyttare, sommarstugeägare och turister i media, i forskning och på de inblandade kommunernas hemsidor. I Värmland har inflyttningen till och med blivit så stor att holländare i vissa fall väljer att flytta och bosätta

”Nu ska vi locka till oss Holländare!”

Om arbete och livskvalitet

Kandidatarbete i landsbygdsutveckling – Tina Wangenfors

sig på annan ort.¹ Att holländarna har blivit en sådan attraktiv målgrupp är på grund av, eller kanske tack vare, Nederländernas höga invånarantal. Varje dag flyttar drygt trehundra holländare från Nederländerna, och den höga befolkningstätheten kan ses som en bidragande orsak till varför efterfrågan på lugn och ro och närhet till natur är så stor bland de som väljer att flytta².

3.2 INFLYTTNING, ARBETSKRAFTSINVANDRING OCH FRITIDSHUSTURISM UR ETT HISTORISKT PERSPEKTIV

Att holländare flyttar till Sverige är ingenting nytt. Inte heller är det något nytt med inflyttning i sig. Redan på 1200- och 1300-talet skedde en relativt systematisk inflyttning till Sverige, däribland av holländare (Svanberg & Tydén 2005: 52). Arbetskraftsinvandring har varit betydelsefull för Sveriges historia. Vallonerna med sina skickliga bergsmän och de så kallade svedjefinnarna som Karl IX på 1600-talet efterfrågade för att kunna kolonisera de obrukade skogsmarkerna i norr är några av dessa. Samma kung rekryterade även holländska köpmän för att bygga upp och kolonisera det ursprungliga Göteborg. För detta fick de holländare som valde att flytta till Göteborg flera förmåner, förutom tjugo års skattefrihet och låga tullar så skulle också stadens officiella språk vara holländska och de hade rätt att utöva sin tro (ibid. 78). När det ursprungliga Göteborg brann ner efter bara några år blev de nya bestämmelserna inte lika förmånliga för holländarna i den nyuppsbyggda staden - men tillräckligt stora för att de skulle orsaka en viss irritation hos de svenska stadsborna. Holländarna fick själva välja vilka tomter de ville ha i staden, och valde därmed de mest förmånliga boendena. (ibid. 79)

Detta kan jämföras med hur diskussionen om hur fritidshusturism på senare tid har varit ett känsligt ämne, då de har utpekats för att tränga bort de som redan bor i området genom att huspriserna skjuter i höjden vilket orsakar ökade taxeringsvärden. Sommarstugeboendet beskylls också för att orsaka brist på lediga hus medan många hus i de attraktiva boendeområdena står tomma större delen av året (Marjavaara 2008). Bilden av de snåla, tyska sommarturisterna som kommer med sina bilar fullpackade med förnödenheter för att inte behöva köpa någonting under sin vistelse i Sverige och utan respekt för den svenska allemansrätten är ett annat exempel på en inte alltför smickrande syn på fritidsboende. På senare tid har dessa negativa synsätt ifrågasatts av forskare som bland annat Dieter K. Müller och Roger Marjavaara, som visar att det saknas underlag för att fritidsturisterna konkurrerar med den svenska marknaden och i stället lyfter fram de positiva konsekvenserna av turism och tillfälliga boenden. (Marjavaara 2008 & Müller 1995)

¹ Detta nämns bland annat i artikeln ”Den vilda jakten på holländarna”.

² Uppgiften kommer från artikeln ”Glesbygdskommuner slåss om holländare” som finns att läsa på www.sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=1650&artikel=4347615

”Nu ska vi locka till oss Holländare!”

Om arbete och livskvalitet

Kandidatarbete i landsbygdsutveckling – Tina Wangenfors

3.3 ATT MARKNADSFÖRA SIG TILL HOLLÄNDARE

Första gången jag hörde talas om att det gjordes satsningar på att få fler holländare att flytta till Sverige var när jag läste i tidningarna om så kallade emigrantmässor. Det var kommuner som hade åkt till dessa mässor, och de berättar om hur många besökare det har varit på mässan, hur många besökare de har haft vid sina montrar och om hur positivt överraskade de är över det stora intresset. Det skrivs om att locka fler holländare till de glesbebyggda områdena genom att kunna erbjuda tillgång till naturen och lugnet. Det är arbetskraft och entreprenörer som kommunerna letar efter, för att kunna säkra inflyttarnas försörjning. Sedan sex år tillbaka går det att hitta artiklar från de årligen återkommande mässorna, och om några av de inflyttade familjerna och deras liv och företag som de nu driver i Sverige.

Emigration Fair är namnet på en av de mässor som anordnas och har i år hållits för femtonde året i rad³. Där kan kommunerna medverka med sina montrar för att göra reklam för just sitt område, träffa personer som är intresserade av att flytta eller som redan har bestämt sig. Om man vill göra ytterligare marknadsföring kan man till exempel använda sig av ett rekryteringsföretag. Företaget Placement Utvikling är det företag som dels varit verksamt i Värmland, och även i Skinnskattebergs kommun som vi kommer att följa i den här undersökningen. För 312 000 kronor per år startade Skinnskatteberg 2006 ett tre årigt projekt med rekryteringsföretaget, med målsättning att få åtta familjer att flytta till kommunen. Rekryteringsföretaget anordnar sina egna mässor, har kontakt med både kommunen och intresserade inflyttare och hjälper till att para ihop dessa efter vad som efterfrågas och vad kommunerna kan erbjuda (Sammanträdesprotokoll 2006-03-04). Företaget står till tjänst med vägledning genom hela processen, de kan erbjuda hjälp med att hitta hus i det nya landet och att hitta skola till barnen⁴.

Men denna typ av marknadsföring har också medfört en viss kritik. Att åka och marknadsföra sig för holländare och tyskar för att locka inflyttare ställs i kontrast med Sveriges flyktingpolitik. Kritikerna menar att argumentationen om behovet av arbetskraftsinvandring till Sverige stämmer, men att det inte går ihop med att så få flyktingar får tillstånd att stanna och att högutbildade invandrare fortfarande har svårt att få anställning på grund av icke svenskklingande efternamn.⁵

³ Mer information om Emigration Fair finns på deras hemsida <http://www.emigratiebeurs.nl/en>

⁴ www.placement.no/default.aspx?menu=391

⁵ www.sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=3762&artikel=4351905

www.nyheterna.se/1.2015041/2011/02/13/tragisk_och_cynisk_syn_pa_olika_folk

”Nu ska vi locka till oss Holländare!”

Om arbete och livskvalitet

Kandidatarbete i landsbygdsutveckling – Tina Wangenfors

3.4 SKINNSKATTEBERGS KOMMUN

När jag tänker på min hemkommun så tänker jag på skogen och på vattnet. Som när jag kommer åkandes på kvällen genom granskogarna och då träden plötsligt glesnar och skogen öppnar sig som för att visa upp det lilla samhället alldeles vid vattnet. I hjärtat av Bergslagen. Där ligger Skinnskatteberg. När man kommit ut ur skogen och åker längs vägen förbi beteshagarna och längs strandkanten så tycker jag alltid att ljusen från bebyggelsen ser ut som ett pärlband längs sjön. I bakgrunden kan man skymta den vackra kyrkan som stolt reser sig upp över de andra husen.

Skinnskattebergs kommun har ungefär 4500 invånare men på en relativt stor yta. Med ett invånarantal på sju personer per km² och ett minskande invånarantal är kommunen klassad som en glesbygdskommun. Som de andra bergslagskommunerna har kommunen sitt ursprung i gruv- och skogsnäringen vilket återspeglas i kommunens många anrika smedjor, hyttor och bruk. I ortsnamnen lever historien kvar i namn som Riddarhyttan, Främshyttan, och Smedjebacken. Landets äldsta hittills kända järnframställningsplats ligger inte långt från det lilla samhället Riddarhyttan. Närheten till skogen och naturen är tydlig i de olika turistaktiviteter som finns till hands. Bland annat kan man få prova på hur det är att framställa järn, gå på vargvandring, pröva på älg- och bäversafari eller övernattnig i så kallade kolarkojor. I Skinnskatteberg finns även Skogsmästarskolan, med utbildningar inom skog och jakt. Även vår kung Carl XVI Gustaf brukar göra sina årliga besök i Skinnskattebergs bergslagsskogar för att nedlägga en eller annan älg. När kommunens största arbetsgivare, wallboardfabriken ASSI, i början av 1980-talet först tvingades avskeda 200 personer och sedan slutligen de sista 250 anställda personerna, var det ett hårt slag för kommunen (Eriksson, 2005). Som en reaktion på nedläggningen började ortens kulturengagerade att planera ett event som skulle kunna hjälpa till att motverka den dystra stämning som den stora nedläggningen fört med sig. Resultatet blev Körstämman, en årlig musikfestival som har anordnats nästan varje år i Skinnskatteberg sedan dess. Kommunen har även sedan länge valt att ta emot flyktingar. Redan under andra världskriget kom 900 ryska krigsfångar till orten för att söka skydd, och sedan början av 90-talet har kommunen tagit emot asylsökande.

4. METOD

4.1 KVALITATIVA OCH KVANTITATIVA UNDERSÖKNINGSMETODER

Där man diskuterar metod, i det här fallet undersökningens tillvägagångssätt, så kan kvantitativa och kvalitativa undersökningsmetoder ses som två ytterligheter. De olika metoderna är bra på att besvara olika typer av frågor. För att citera Torell och Svensson (2007:3) så lämpar sig de kvantitativa metoderna för att *”finna lagbundna*

samband och generaliserbara regelbundenheter” och de kvalitativa metoderna till att ”*förstå mening utifrån hur människors eget perspektiv*”. För att ge exempel så är en enkätundersökning en typisk kvantitativ undersökning. Med hjälp av enkäter kan man snabbt samla in en stor mängd information, de fasta svarsalternativen gör det snabbt att analysera de resultat man får in, och det är enkelt att se trender i hur de förfrågade personerna har svarat. Frågor som "hur många" och "hur mycket" lämpar sig bra att besvaras med hjälp av en kvantitativ metod (Andersen, Engström 2005:6). En kvalitativ undersökning, som en intervju, är i stället inriktad på att få en djupgående insyn i hur människor tänker och upplever situationer. Denna typ av undersökning är mer tidskrävande än kvantitativa undersökningsmetoder, det finns inte några "fasta svarsalternativ" som i en enkätundersökning. En metod är inte alltid helt renodlat kvalitativ eller kvantitativ utan kan ha inslag av båda.

4.2 ATT BESKRIVA, FÖRKLARA ELLER VÄRDERA

Det finns tre olika utgångspunkter för en forskningsfråga. En text kan antingen vara ute efter att *beskriva*, *förklara* eller *värdera*. Precis som när det gäller kvalitativa och kvantitativa metoder så kan en text ha inslag av fler än ett av dessa moment. En värderande forskning vill lägga fram goda skäl för att göra på det ena eller andra sättet. Den förklarande forskningen vill hitta orsak – verkan förhållanden mellan vissa bakomliggande variabler och de konsekvenser de ger. Denna texts syfte är att vara förklarande utifrån de teorier som finns inom ämnet, men för att kunna förklara måste texten först kunna vara beskrivande - hur ser det ut i just det här fallet? Det är vad intervjupersonerna förmedlar som är viktigt och som skall återspeglas i texten. Det handlar om att på bästa sätt beskriva deras erfarenheter och upplevelser så att man kan få en slags inblick i personens livsvärld. Den berättande forskningen är inte lika intresserad av att hitta orsak-verkan förhållanden som den förklarande forskningen även om den mer vagare formen av samband eller mönster kan lyftas fram. (Teorell & Svensson 2007: 22-31)

4.3 INTERVJUER

Syftet med min undersökning är att göra en beskrivande studie över de erfarenheter som kommunen och de inflyttade fått genom Skinnskattebergs Hollandsprojekt. För att sätta sig in i hur personer har upplevt en situation är en kvalitativ undersökning bäst lämpad och därför har jag valt att arbeta i intervjuform. Närmare bestämt kommer jag att använda mig av en semistrukturerad intervjuform. Detta betyder att jag har utgått från förutbestämda frågor, men de kan ställas på lite olika sätt så att de passar in i situationen och det är också möjligt för både intervjupersonen och den som intervjuar att ställa följdfrågor (Teorell & Svensson 2007:89).

När intervjuerna är slutförda har de transkriberats och meningskoncentrerats. Meningskoncentrering går till genom att man går igenom det material som man transkriberat för att få en uppfattning över intervjuens helhet, för att sedan ta fram olika nyckelord som man har kunnat utläsa. Utifrån dessa nyckelord skriver sedan forskaren ned sina tolkningar. (Brinkmann & Kvale 2009: 221-223)

4.4 ETIK

I all typ av forskning är det viktigt att ta hänsyn till de olika etiska dilemman som man kan komma att ställas inför. Inför varje intervju är det viktigt att man är tydlig med berättat hur den information man får kommer användas och att de inblandade personerna behandlas konfidentiellt. Dels är det viktigt för att det är ett måste för forskaren att ta hänsyn till detta. Men det är också viktigt ur ett intervjusammanhang, för om intervjupersonen är osäker på vad forskaren vill få reda på eller på hur intervjun kommer att användas så finns det en risk att intervjupersonen då håller inne med sina åsikter då denne inte vågar prata fritt utan då väljer sina ord. I denna undersökning med så pass få deltagare från samma område finns det en viss risk att de inblandade parterna skulle kunna identifiera varandra. Speciellt eftersom jag intervjuat personer från två bestämda grupper, de inflyttade holländarna, och personer från kommunen med koppling till Hollandsprojektet. Det gör att även om personerna i texten får förbli namnlösa så behövs det inte mycket information för att de andra inblandade skulle kunna identifiera vem som sagt vad. Om något material kan uppfattas som känsligt är det viktigt att forskaren dubbelkollar med intervjupersonen att det går bra att publicera materialet, och försäkra sig om att uttalandet gjordes i det sammanhang som beskrivs i texten. Om intervjupersonen inte vill att det skall tas med så måste detta självklart accepteras. Eftersom intervjuerna sker anonymt kommer de i texten att refereras till som IP, intervjuperson, och de har även numrerats utan någon inbördes ordning.

4.5 OLIKA SÄTT ATT DOKUMENTERA EN INTERVJU

När jag började planera inför de intervjuer som gjorts i denna studie tog jag ett aktivt beslut att inte använda mig av en bandspelare för att dokumentera samtalen. Fördelen med att spela in samtalen är förstås att man efter intervjuerna kan gå tillbaka och lyssna på exakt vad som sades och hur det sades. En annan fördel är att forskaren inte behöver föra anteckningar för att dokumentera samtalet, utan i stället kan man koncentrera sig på att samtalet skall flyta på och ställa kompletterande följdfrågor så att man kan få ut det mesta av intervjun. Men det finns även en nackdel med att använda sig av en bandspelare under en intervju. Att spela in samtalet kan göra intervjupersonen nervös och då begränsa samtalet. Att anteckna ett samtal kan uppfattas som mindre allvarligt och då blir stämningen mer lättsam. Om personen man intervjuar hela tiden

"Nu ska vi locka till oss Holländare!"

Om arbete och livskvalitet

Kandidatarbete i landsbygdsutveckling - Tina Wangenfors

koncentrerar sig på vad han eller hon säger, hur man säger det och hur det kan uppfattas så finns risken att samtalet hämmas så mycket att viktig information lämnas ute. Eftersom flertalet av de som intervjuas i undersökningen inte har bott i Sverige under så många år kommer även språkskillnader att spela in i intervjuerna. Att känna sig ytterligare begränsad i hur man skall uttrycka sig, om man är osäker på vad jag menar med en fråga eller inte direkt kommer på hur man skall uttrycka sig på svenska kan kännas olustigt när man vet att det även kommer finnas med på en bandad inspelning.

4.6 ATT FORSKA PÅ HEMMAPLAN

Att utföra ett fältarbete i en miljö som forskaren är bekant med är någonting som man måste reflektera över. Det kan vara lättare att lägga märke till saker om man kommer som utomstående till ett sammanhang. Om forskaren är alltför bekant med omgivningen är risken att han eller hon inte reflekterar över vissa företeelser eftersom de ter sig som självklara. Då den här undersökningen utförts i min hemkommun är detta någonting som jag behövt reflektera över. (Jackson 1987) Dock är detta ingenting som bör påverka mitt arbete eftersom syftet med undersökningen handlar om upplevelsen av att flytta till ett nytt land respektive att bedriva ett rekryteringsprojekt. Detta är två områden som jag inte har erfarenhet av och därför inte kan relatera till. Om arbetet i stället hade handlat om hur kvinnor som vuxit upp på landsbygden, är det en situation som jag skulle kunna relaterat till.

4.7 GENOMFÖRANDET AV INTERVJUERNA

Under arbetet genomfördes totalt åtta intervjuer. Jag har haft kontakt med alla de fem inflyttade familjerna, en aktiv kommunpolitiker, kommunens turistsamordnare och den person på kommunen som agerade som kontaktperson till holländarna under projektet.

De intervjuade personerna har själva kunnat välja plats för intervjuerna, och de allra flesta av intervjuerna har skett hemma hos dem. Att intervjun sker på en plats där personen känner sig bekväm är också av betydelse för att intervjun skall vara givande. Intervjuerna med de inflyttade familjerna varierade lite till utförandet. Intervjuerna skedde i vissa fall med båda partners, ibland med endast en och vid ett tillfälle fick jag möjlighet att också prata med barnen, något som inte tas med i undersökningen. Med en av familjerna blev intervjun en improviserad telefonintervju vilket gjorde att den inte riktigt följer samma mönster som de andra och därför inte används i lika hög grad.

5. TEORETISKA INGÅNGAR

5.1 MIGRATION OCH FÖRFLYTTNINGSMÖNSTER

Arbetskraftsinvandring och *livsstilsmigration* är två begrepp som kan användas för att beskriva fenomenet med holländare som flyttar till Sverige. Arbetskraftsinvandringen från kommunens sida är inte helt renodlad då det inte är enbart arbetskraft i ordagrann bemärkelse, utan kan jämföras med hur man på 1600-talet rekryterade människor för att kolonisera markerna i norr. Men den här gången är det landsbygden man vill ”kolonisera”. Eller snarare en återerövring av landsbygden - en *kontraurbanisation*. Kontraurbanisering innebär en folkomflyttning från stadsområden till landsbygd, det vill säga från urbana till rurala områden. Det görs en skillnad i begreppet mellan om förflyttningen sker till storstadnära landsbygd eller till perifer landsbygd (Stenbacka 2001).

Ett annat, mer vanligt förekommande, begrepp är *migration*. Migration definieras som gränsöverskridande rumslig förflyttning, och kan delas in i intern och internationell migration. Intern migration sker inom ett lands gränser och den internationella migrationen sker över en nationsgräns. (Eriksson Robertson 2010:13; Andersen & Engström 2005:12)

Inflyttningen av holländare klassas därmed som internationell migration. Begreppen *push*- och *pull*faktorer används för att förklara varför individer väljer att migrera. Push faktorer är element med en ”frånstötande” karaktär. Push faktorer som kan medverka till att en individ väljer att flytta kan vara bristen på arbete, önskade levnadsförhållanden som stress, eller krig och naturkatastrofer. Pull faktorer är element som attraherar, vilket kan vara att släkt och vänner bor i området, bättre arbetsutsikter eller hopp om en bättre livskvalitet, närhet till naturen eller närmre till staden. (Eriksson Robertson 2010:15; Andersen & Engström 2005:14)

Migration som sträcker sig över långa avstånd har tidigare antagits vara framförallt relaterade till så kallade labour-markets förhållanden (Lindholm 2007:10). Arbetskraftsinvandringen av holländare, valloner och finnar under 1600-talet är ett exempel där den långväga förflyttningen varit relaterade till arbetsförhållanden. Tidigare har ekonomiska förklaringar till migration varit den vanligaste utgångspunkten men andra teorier börjar lyftas fram allt mer. Lundholm har i sin undersökning av bakomliggande motiv för migration inom och mellan de nordiska länderna visat att sociala och miljörelaterade skäl var vanligare än arbetsrelaterade faktorer (ibid. 42). Undersökningen visar också att de som flyttat tenderar att värdera den förbättrade sociala situationen relativt högt gentemot den ekonomiska, trots att flytten ofta är relaterad till en förbättrad ekonomi (ibid. 43). Lindholms studier visar på ekonomiska faktorer fortfarande kan inverka på beslutet till att migrera. Boende i regioner med sämre pendlingspotential har större tendens att flytta än boende i områden med

”Nu ska vi locka till oss Holländare!”

Om arbete och livskvalitet

Kandidatarbete i landsbygdsutveckling – Tina Wangenfors

gynnsamma pendlingsmöjligheter. Lindholm pekar på att det är den yngre befolkningen som har blivit mer rörligare sedan 1970-talet. Personer med barn och de som redan är etablerade på arbetsmarknaden flyttar inte längre i samma utsträckning. (ibid. 44)

Flera forskare har undersökt sambanden mellan turism och migration. Müller är en av dem som forskat på detta ämne och undersökte tyskar som köper fritidshus i Sverige. Müller menar att det genom turismen skapas kontakter, *nätverk*, mellan fritids- och hemorten. Vänner och bekanta till personer som sedan tidigare har koppling till området, genom till exempel fritidsboende eller turism, blir mer benägna att besöka platsen. De nätverk som skapats till i ett område kan användas av andra som inte har personliga relationer till platsen. De kontakter som byggts upp av tyska fritidshusägare i ett område kan utnyttjas av andra tyskar för att samla information om en plats för att undersöka ett eventuellt fritidsboende. (Andersen & Engström 2005:21; Eriksson Robertson 2010:18f)

William och Hall beskriver mer ingående det nätverksbildande som sker av turism då vänner och bekanta besöker personer som flyttat till - eller har fritidsboende i ett annat land, så kallad VFR-turism. VFR står för ”Visiting Friends and Relatives”, och i deras forskning diskuterar de hur det rumsliga nätverket påverkas dels av platsernas karaktär samt hur kontakten upprätthålls mellan dem. Att besöka släkt och vänner som bor i ett område som upplevs som attraktivt medför fler fördelar för besökaren då det går att kombinera besöket med semesterliknande aktiviteter och samtidigt utnyttja möjligheten till billigt boende hos sina bekanta. (Andersen & Engström 2005:20f; Eriksson Robertson 2010:18)

Niedomysl forskar om interregional migration och har visat på ett starkt samband mellan migranternas val av plats att flytta till och tidigare kännedom om denna plats. Mindre än 10% av den interregionala migrationen i Sverige sker till platser som migranterna inte var bekanta med innan (Andersen & Engström 2005:24ff; Eriksson Robertson 2010:33). Niedomysls samband har även används för att förklara samma fenomen inom andra typer av migration av bland annat Andersen och Engström (2005), samt Eriksson Robertson (2010).

5.2 DEN HOLLÄNSKA INFLYTTNINGEN SOM ETT SÄTT ATT ”RÄDDA LANDSBYGDEN”

Jag har redan innan nämnt den holländska inflyttningen som ett landsbygdsfenomen. Den första anledningen till detta är att de kommuner som marknadsför sig är ute efter att öka sitt invånarantal, något som kan ses som just ett landsbygdsproblem. Den andra orsaken är de skäl som ligger bakom att de valt att migrera. *Den rurala idyllen* är termen för den romantiserande bilden ges av landsbygden, man ser den som det naturliga, den hälsosamma och det sunda valet av liv (Andersen & Engström 2005:15; Eriksson Robertson 2010:18f; Stenbacka 2001:39). Bilden av den rurala idyllen som en anledning att flytta till landsbygden diskuteras

av flera forskare, men vikten av att det finns möjlighet till en inkomst poängteras också (Andersen & Engström 2005:18). I Sverige skedde under 1970-talet en förändring i migrationstrenden. Migrationen minskade i omfattning och liksom inflyttningen till städerna. Däremot ökade migrationen till många landsbygdsområden och det var de trendförändringen som i Sverige kallas för ”den gröna vågen”. Enligt Bengtsson och Johansson kan den ökade migrationen till de rurala områdena förklaras av de nya ekonomiska strukturerna som gav bättre försörjningsmöjligheter på landsbygden (Lindholm 2007:8).

Den gröna vågen har också förknippats med den rurala idyllen, och önskan om ett bättre liv för sig själv och för sina barn (Eriksson Robertson 2010:18). *Livsstilsmigration* är ett begrepp som skiljer sig från de tidigare ekonomiska förklaringarna till migration. Begreppet beskriver den frivilliga migrationen till ett område i syftet av att få en förbättrad livskvalitet. O'Reilly och Benson har studerat utfall av livsstilsmigration och valet av plats för att undersöka vilka olika typer av platser som anses kunna uppfylla kravet på förbättrad livskvalitet. Tre olika typer av platser kunde urskiljas och utifrån de studerades preferenser har O'Reilly och Benson delat in livsstilsflyttarna i tre olika kategorier. De som vill leva i den rurala idyllen är en av grupperna, en annan representerar den alternativa och bohemiska livsstilen och den tredje är de som längtar efter sol och närheten till vatten- den typiska turistorts migranterna. (Eriksson Robertson 2010:19f)

6. EMPIRI OCH ANALYS

6.1 VARFÖR FINNS INTRESSET AV ATT REKRYTERA HOLLÄNDARE?

”Vi hade pratat länge om inflyttningsfrågor inom kommunen och hur vi skulle arbeta. När Hällefors tog kontakt med oss så hade de redan ett års erfarenhet av att arbeta med holländare. [...] Vi träffades i Avesta där det var ett informationsmöte där man berättade om Placement och hur de arbetade. Och när jag åkte från mötet så tänkte jag att det här, det måste vi göra!”⁶

Precis som för många andra landsbygdskommuner har Skinnskattebergs kommun ett minskande invånarantal och inte längre lika lätt att kunna erbjuda arbetsmöjligheter. I Värmland uppmärksammade man de holländska inflyttarna och det ökade befolkningsunderlag de medförde. *Det holländska fenomenet i Värmland* är en forskningsrapport skriven av Andersen och Engström (2005) som resultat av ett samarbete mellan Karlstads universitet och Invest In Värmland för att undersöka hur omfattande denna inflyttning var och vilka faktorer som låg bakom. För Skinnskattebergs kommun började det med en inbjudan från Hällefors

---

⁶ IP 5

”Nu ska vi locka till oss Holländare!”

Om arbete och livskvalitet

Kandidatarbete i landsbygdsutveckling – Tina Wangenfors

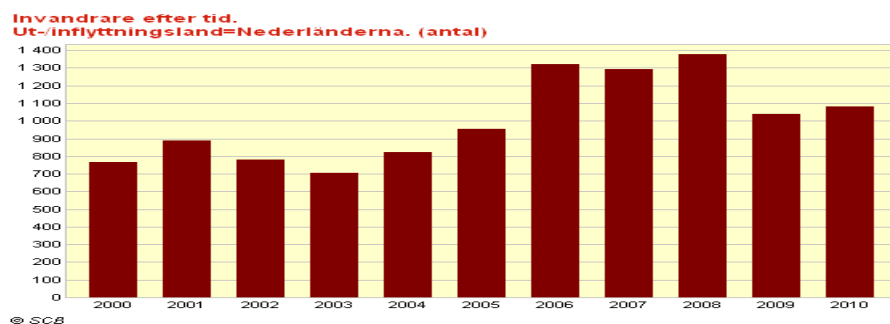
kommun. De bjöd in till ett möte där de berättade om sitt projekt, hur det gick till och om det rekryteringsföretag som de använt sig av. Som det inledande citatet beskriver uppfattades projektet som ett bra förslag för att motverka ortens negativa inflyttningstrend. Att det blev holländare som kommunen valde att satsa på berodde på att de fick höras talas om det redan existerande projektet. Det fanns inte någon annan tidigare erfarenhet av att vända sig specifikt till holländare. Efter mötet tecknades ett avtal med Placement och det bestämdes att det skulle röra sig om ett treårigt projekt och innefatta att åtta familjer skulle flytta till orten.

Så varför väljer kommunerna att rikta sig till just holländare? I Skinnskattebergs fall var det dels beroende på att de kom i kontakt med det redan existerande projektet. Från intervjuerna med

kommunrepresentanterna framgår det att de förfrågade har en bild av varför det är holländarna som är intresserade av att flytta till Sverige:

”Det är så trångbott i Holland. När kommunerna är i Holland marknadsför de vår natur och våra sjöar. [...] Det är trångboddheten, och miljön. De bor inte så högt över havet så man är rädd att växthuseffekten skall få havet att stiga så att det blir översvämning i hemlandet.”⁷

Den uppfattning som citatet visar är enhällig bland de intervjuade kommunrepresentanterna. Även i media skrivs det om detta ”trångbodd Holland” och längtan efter naturen. Det finns got om artiklar som beskriver de lyckade satsningarna som gjorts på att vända sig till denna målgrupp. Den markanta ökningen av antalet inflyttade syns i nedanstående tabellen nedan.⁸

Tabell 1: Antalet inflyttade holländare till Sverige mellan åren 2000- 2011

När Skinnskatteberg startade sitt projekt var målet att rekrytera åtta familjer till området. Eftersom kommunen inte kan erbjuda så många arbeten var det primärt egenföretagare och entreprenörer som efterfrågades, men även vissa bristyrken som saknades i området. En av de

⁷ IP 8

⁸ www.ssd.scb.se/databaser/makro/Visavar.asp?yp=bergman&xu=scb&huvudtabell=ImmiEmiFlytt&deltabell=01&deltabellnamn=Invandrare+och+utvandrare+efter+ut%2D%2Finflyttningsland+och+k%F6n%2E+%C5r&omradekod=BE&omradetext=Befolkning&preskat=O&innehall=Emigranter&starttid=2010&stoptid=2010&Prodid=BE0101&fromSok=&Fromwhere=S&lang=1&langdb=1

”Nu ska vi locka till oss Holländare!”

Om arbete och livskvalitet

Kandidatarbete i landsbygdsutveckling – Tina Wangenfors

kommunrepresentanter jag intervjuat beskriver hur de sammanställde en lista på vad kommunen kunde erbjuda och vad som efterfrågades:

”Vi hade inte så många jobb utan då ville man ha egna företagare. Men också till exempel en veterinär saknas i området så det letade vi efter.

Man tittade också på hur många lediga hus och lägenheter som fanns.”⁹

Med hjälp av uppgifterna kunde sedan rekryteringsföretaget arbeta med att para ihop ”rätt” inflyttare” med ”rätt områden”.

Är det då arbetskraftsinvandring det rör sig om? I Skinnskattebergs exempel är det vad som har efterfrågats. Helst egna företagare eller personer med utbildning inom bristyrken. Men framför allt är det invånare som efterfrågas. Det är anledningen till att det är glesbygdskommunerna som satsar, eftersom de vill motverka det minskande invånarantalet. Men de inflyttade familjerna måste också kunna försörja sig:

”Vi bestämde oss för att söka åtta familjer. Det är mycket för en sådan liten kommun som Skinnskatteberg. Man måste kunna se till att hustru och man som inte har eget företag kan få försörjning.”¹⁰

Det är motiveringen att de rekryterade personerna har förmågan att försörja sig själva som ligger bakom nedanstående uttalanden om varför rekryteringen riktade sig till just holländare:

”Det är en speciell typ av människor man ville få tag på, vi ville ju inte få socialbidragstagare.”¹¹

”Det är inte som att ta emot flyktingar. Det är ofta nya företagare och barnfamiljer.”¹²

Holländarna är en målgrupp som anses kunna uppfylla detta kriterium, något som rekryteringsföretaget Placement skriver på sin hemsida:

”An analysis of interested families shows that the breadwinner is well educated, employed or self-employed and owns a house. The reason they want to move to the rural areas in Denmark, Norway or Sweden is that they want a better quality of life, less stress, less traffic, more place and safety for their children. For this “ideal” they are prepared to give up their jobs or their own companies, sell their houses and make an exciting new start in a small rural village, employed, but also self-employed. They bring also their own work with them.”¹³

Den ovanstående beskrivningen stämmer in på den rurala idyllen som O’Reilly och Bensons beskriver som en av de tre olika typer av livsstilsinflyttare (Eriksson Robertson 2010). Samma bild av de inflyttarna lyfts fram i media, av flera av de kommuner som åker på rekryteringsmässorna och som nämns tidigare är det också något som de intervjuade från kommunen i Skinnskatteberg är medvetna om.

Livsstilmigraterna som letar efter det bättre livet på landet har blivit en attraktiv målgrupp för att motverka glesbygdskommunernas minskande

---

⁹ IP 1

¹⁰ IP 5

¹¹ IP 1

¹² IP 8

¹³ www.placement.no/default.aspx?menu=391 (23-05-10)

invånarantal. Där arbetskraftsinvandring erbjuder arbetskraft och kompetens som utbyte av förbättrade arbetsmöjligheter, erbjuder livsstilsmigration invånarantal och ett stärkt näringsliv i utbyte av ”den rurala idyllen”.

6.2 LIVSKVALITET SOM MOTIV OCH ARBETE SOM KRAV

”Vi ville ha mer rum, mer natur och kunna vara mer ute. Och mindre stress. Man kan använda bara ett ord, livskvalité. För oss var det viktigt.”¹⁴

Valet att flytta till ett annat land är ett stort beslut. Inte bara ekonomiskt utan även socialt. För att förklara olika skäl till att individer väljer att flytta brukar push- och pullfaktorer användas som utgångspunkt. I Andersen och Engströms forskning undersöks vilka skäl som låg bakom holländarnas beslut att köpa fritids- eller permanentboende i Värmland och av vilka anledningar de valde att flytta från Holland. Enligt undersökningen var naturen och lugnet de främsta skälen att flytta till området. De förmånliga huspriserna, värmlänningarnas mentalitet och att det var en bra plats för barnen att växa upp var andra skäl som låg bakom beslutet. Skälen till att flytta från hemlandet var trängseln, sociala aspekter och ekonomi-relaterade. (Andersen & Engström 2005:46) Utifrån de intervjuer som gjorts i denna studie finns flera likheter med den tidigare gjorda studien. Alla de intervjuade beskriver trängseln i Holland och ställer det i kontrast till varför de valde att flytta till Sverige. Att få tillgång till mer utrymme, mer natur och mindre stress var återkommande faktorer som nämndes direkt eller indirekt i intervjuerna. I en intervju nämndes också det ”hårda ekonomiska läget”, och sociala aspekter i hemlandet. Eriksson Robertson (2010) har i sin forskning också undersökt motiven bakom valet att migrera. I studien delas de bakomliggande faktorerna in i den *fysiska miljön* och den *sociala miljön*. Den fysiska miljön innefattar både viljan att lämna sitt hemland på grund av avsaknaden av närhet till natur, och önskan att få tillgång till naturen som en drivkraft att flytta till en viss plats. Den sociala miljön innefattar på samma sätt längtan efter en mindre stressande miljö och viljan att slippa det hårda sociala klimatet i hemlandet som anses vara en konsekvens av den fysiska miljön i hemlandet. I stället väljer de intervjuade att flytta till områden som inte är av samma fysiska karaktär för att då få en mindre stressfylld och konkurrensinriktad miljö. (Eriksson Robertson 2010:49) Ingen av de inflyttade familjerna i undersökningen hade någon koppling till kommunen sedan tidigare utan de första besöken skedde i och med att familjerna tittade på vilka lediga hus som fanns. Niedomysls samband mellan migration och tidigare erfarenhet av de fysiska platserna kan därmed inte tillämpas i detta fall. Så av vilka andra skäl valde de inflyttade familjerna att flytta till kommunen?

---

¹⁴ IP 2

”Nu ska vi locka till oss Holländare!”

Om arbete och livskvalitet

Kandidatarbete i landsbygdsutveckling – Tina Wangenfors

En familj hade släkt i Sverige och då uppges det som det främsta av skälen till att flytta, trots att de inte bor i samma område, vilket jag återkommer till senare. I tre andra fall hade de intervjuade tidigare erfarenhet av Sverige; den ena familjen hade sedan länge besökt Sverige på semestern, en familj hade vänner som flyttat till Värmland, den tredje hade gjort flera genomresor till Norge. Endast i ett fall fanns inga kopplingar till Sverige. Intervjupersonen berättar att de varit inställda på att flytta till Skandinavien, men hade även övervägt andra länder som Frankrike eller Australien. När familjen sedan var med på en av de emigrantmässor som anordnades i Holland kom de i kontakt med Hällefors kommun, och bestämde sig för att åka dit och känna sig för. Men i Hällefors var det alldeles för många holländare. Det tyckte också de andra två familjerna som nämnde att de besökt Hällefors innan de bestämt sig för att flytta till Skinnskatteberg. Som ”ett litet Holland i Hällefors”¹⁵. Men för i alla fall en familj förde besöket med sig ytterligare en vändning. Det var nämligen genom Hällefors kommun som familjen kom i kontakt med Skinnskatteberg – och med det hus som de skulle komma att köpa. Genom Skinnskattebergs delaktighet i projektet blev kommunen med i det nätverk som redan existerar i Hällefors. I och med satsning på turismen länkas kommunen samman med de redan existerande ekonomiska, sociala och kulturella banden som skapats mellan Hällefors, Placement och Holland (Eriksson Robertson:17). En annan av informanterna berättar hur deras familj hittade sitt hus genom Placements hemsida; där fanns det möjlighet att titta på bilder och annonser över hus som var till salu. Det är ett stort hus, med många rum och trädgård. Rummen har fräshats till och snyggt upp, och huset är stort nog för att hela familjen skall kunna bo i ena änden av huset, och fortfarande få gott om rum att hyra ut. För dem hade de gynnsamma ekonomiska förhållandena i Sverige möjliggjort deras ”dröm om att driva ett Bed and Breakfast”. Något som i Holland inte skulle varit möjligt:

*”Det andra skälet var att det är så trångt i Holland, och vi ville kunna bo så här, och ha ett sådant här hus. Det går inte i Holland, det skulle vara alldeles för dyrt.”*¹⁶

I alla intervjuer tog de logistiska och arbetsrelaterade skälen upp som anledningen till att bosätta sig just här, i Skinnskattebergs kommun. Familjerna hade hittat lediga lokaler som de behövde för att kunna driva sina verksamheter. I flera fall fungerar bostaden som ett kombinerat hem och arbete. En av informanterna berättar hur deras val att starta ett turistföretag spelade in i hur de valde vilka områden som var aktuella att flytta till:

”Vi tycker så mycket om Bergslagen. Nära förbindelser till större städer. Ovanför Stockholm finns det nästan inge folk. Då går det inte att driva turism. Och i Bergslagen finns allt det bra som finns i Sverige. [...] Inte i

---

¹⁵ IP 9

¹⁶ IP 3

”Nu ska vi locka till oss Holländare!”

Om arbete och livskvalitet

Kandidatarbete i landsbygdsutveckling – Tina Wangenfors

stan [Vi ville till landsbygden]. Vi bor i en stad nu, men den är en liten by. Om man vill driva turistföretag som vi så måste det finnas folk.”¹⁷

Att dessa önskvärda boenden och lokaler fanns att hitta på orten blev avgörande för beslutet att flytta till Skinnskatteberg. I några fall skedde karriärbyten i och med flytten till Sverige. ”Drömmen om att driva B&B, önskan att bli egna företagare och att ”pröva någonting nytt” var orsaker som togs upp till valet att flytta:

”Vi ställde frågor till varandra. Hur vill vi leva och hur vill vi bo? Och det ger anledning till att ta ett beslut.”¹⁸

De ändrade arbetsförhållandena förknippas med den nya livssituation som eftersträvas, och att hitta en plats som kan ge ekonomiskt underlag för detta sett att leva, och arbeta, var avgörande. I två fall nämns det faktum att de var de enda inom yrket på orten som det positiva, i andra fall ”de rätta lokalerna” för deras arbeten, och vid två tillfällen nämndes bra förbindelserna till större städer. En informant berättar också hur de bra förbindelserna spelade in på deras val av område:

”Vi tittade på en karta. Sedan drog vi en ring runt de stora städerna som Oslo och Stockholm. Där kunde vi tänka oss att bo.”¹⁹

Valet av bostad, försörjningsmöjligheter och i några fall, bra förbindelser kan förklara varför de inflyttade familjerna kom att bosätta sig i Skinnskattebergs kommun.

6.3 “MAN TROR ATT DET ÄR SAMMA KULTUR”

”Folk säger ”jag ringer nästa vecka” men det gör de inte. Då får man räkna till tio. Vi valde Sverige för att det var mindre stress här så... Så man får räkna till tio.”²⁰

De Vries och Eriksson Robertson är två forskare som har tagit upp de kulturella aspekterna av inflyttningen. Deras undersökningar bygger på intervjumaterial från holländare som flyttat till Värmland och har då delvis intervjuat samma människor (Eriksson Robertson 2010:48). Eriksson Robertson lyfter fram hur inflyttarna har upplevt skillnader i hur svenskar och holländare löser konflikter och fattar beslut. Intervjupersonerna berättar hur de är vana att allt skall gå snabbt och effektivt, och att de svenska metoderna upplevs som onödigt tidskrävande ibland. Det beskrivs även hur det finns en skillnad i hur man konfronterar varandra, där de inflyttade upplever det som att svenskar både har svårare att ta och ge kritik. Även De Vries undersökningar visar på skillnader som olika företagskultur och att det upplevs som tålamodskrävande att göra affärer med svenskar (ibid:48). Dessa kulturskillnader som nämnda forskare beskriver har också uppmärksamats av de inflyttade holländarna i min intervjuundersökning. Att kulturerna är lika varandra var de överens om, men också om att skillnaderna fanns där:

---

¹⁷ IP 9

¹⁸ IP 9

¹⁹ IP 7

²⁰ IP 2

”Nu ska vi locka till oss Holländare!”

Om arbete och livskvalitet

Kandidatarbete i landsbygdsutveckling – Tina Wangenfors

”Det är svårt. Man tror att det inte skall finnas skillnader. Men det gör det, det är skillnader. Det är säkert större skillnad om man kommer från Somalia och flyttar till Sverige, men det finns skillnader.”²¹

De skillnader som beskrivs handlar om hur de långa väntetiderna ibland blir frustrerande, framförallt när det gäller kontakten med kommunen, och om skillnader mellan hur man pratar och umgås med varandra. Eller som de flesta av inflyttarna uttryckte sig - holländarna är mer direkta. Har man en åsikt så säger man den. Skillnaderna i kulturen är någonting som flera av de intervjuade familjerna har upplevt påverkat deras relationer i orten där de bor. Det är när jag i intervjuerna ställer frågor om de har kontakt med många svenskar som skillnaderna kommer på tal:

”Det är inte lätt att komma in i samhället.[...]Det är lite skillnad mellan holländare och svenskar, det kanske inte märks i Stockholm men [här] på landet, vi är mycket mer direkta.”²²

Alla de inflyttade familjerna driver i någon form ett eget företag, i vissa fall är båda parterna med i företaget men inte i andra. En av de intervjuade berättar om hur det är ett medvetet val att arbeta i näromgivningen, det är ett sätt att få kontakt med de som bor där; om han skulle välja att ta jobb längre bort skulle det inte gå.²³ En annan familj berättar att beslutet att flytta till orten påverkades av att det inte redan fanns någon inom samma yrke i området; om det funnit en svensk yrkesman hade de inte kunnat konkurrera med denne.²⁴ Enligt undersökningens intervjuer framgår det att de inflyttade personerna upplevt kulturskillnader som kan liknas vid De Vries och Eriksson Robertson tidigare forskning.

Flera av de familjer som flyttade till orten är barnfamiljer. För kommunen är det väldigt positivt, det ger ett ökat invånarantal och ett större underlag till orternas skolor. En av de män jag pratat med berättar att anledningen till att han och hans fru valde att flytta var att de tagit beslutet till att bilda familj. Det hårda ekonomiska läget i hans frus hemland och trängseln i Nederländerna gjorde att de såg sig om efter andra alternativ²⁵. En annan av informanterna berättar att de började fundera på att flytta till Sverige när de väntade barn²⁶. Att ge barnen en bättre uppväxt är ett skäl som ligger de flesta svenskar nära hjärtat. Inte minst under den ”gröna vågen” i Sverige under 1970- talet (Eriksson Robertson 2010:15). En mycket intressant reflektion av en av de intervjuade, var hur barnen i familjen faktiskt hade underlättat att få svenska bekanta. Hon beskriver först hur de kulturella skillnaderna har blivit tydliga och att det har varit svårt att få kontakt, men tillägger sedan:

”Det behöver ju inte vara på grund av det heller, när man blir lite äldre så blir det svårare. Men några kontakter har jag fått, några kvinnor som

---

²¹ IP 3

²² IP 4

²³ IP 4

²⁴ IP 6

²⁵ IP 7

²⁶ IP 3

"Nu ska vi locka till oss Holländare!"

Om arbete och livskvalitet

Kandidatarbete i landsbygdsutveckling – Tina Wangenfors

jag känner genom skolan. Det är bra när man har barn, det är ett sätt att träffa andra."²⁷

Barnen i de inflyttade familjerna har, i de fall de nämnts, anpassat sig bra. Visst fanns det problem med språket i början, men i skolan får de övning och får träffa jämnåriga lekkamrater. Kanske har barn det enklare att ställa om sig till den nya situationen. Kanske är det skolan, och lekkompisarna som hjälper till. Men barnen tycks i alla fall ha tagit omställningen med ro. En av de intervjuade föräldrarna berättar för mig; om den gången de åkte till Holland för att besöka släkten, och barnen fick frågan om det var skönt att vara hemma igen. "Hemma" svarar dom, "det är i Sverige".²⁸

6.4 "DET ÄR SVÄRARE ÄN VAD MAN TROR"

"Jag fick se en jätte-fin bild på Skinnskatteberg, taget så att man såg sjön. Jätte fint var det. Och när jag kom hit för att titta så hade jag kört vilse så kom jag en annan väg, och jag tänkte att nej så här skulle det ju inte se ut...""²⁹

Det är inte alltid som det går som man tänkt sig. Ibland stämmer inte drömmen överens med verkligheten. Men förhoppningarna att rekrytera holländare gav resultat. Över förväntan säger en av de intervjuade personerna som var delaktig i projektet. Svaret på om kommunen var nöjda med resultatet var entydigt positivt:

*"Absolut! Absolut. Fantastiskt resultat för en sådan liten kommun."*³⁰

I alla fall lyfts kommunens sjunkande invånarantal upp och nyttan av att de inflyttade familjerna var företagare och barnfamiljer var något som framhävdes vid flera tillfällen i intervjuerna med kommun representanterna. Men valet att flytta till ett annat land är ett stort beslut. Inte bara ekonomiskt utan även socialt. För många innebär detta att man flyttar bort från sin familj och sina vänner, man måste sälja sitt gamla hus och bryta upp med de hemvana miljöerna, något som en av de intervjuade personerna från kommunen vill lägga vikt vid. Även om inte alla bands klipps av mellan det gamla och det nya livet så orsakar dessa förändringar slitningar, som ibland kan bli större än vad man räknat med. Därför är det viktigt att ge en så realistisk bild som möjligt av situationen berättar informanten:

*"Man kan inte "lura" hit folk, man måste vara ärlig och realistisk.[...] Många som kom i början ville att vi skulle hjälpa dem att hitta jobb. Så man måste vara tydlig med vilka möjligheter det finns här."*³¹

Vid den sista rekryteringsmässan som kommunen närvarade vid hade rekryteringsföretaget ordnat seminarier för utställarna. Kommunen valde att gå på ett seminarium som handlade om hur man på ett bättre sätt tar hand och underlättar de inflyttades socialisering. Endast den informanten med direkt erfarenhet av att arbeta med projektet fick frågan om

²⁷ IP 3

²⁸ IP 4

²⁹ IP 4

³⁰ IP 5

³¹ IP 5

”Nu ska vi locka till oss Holländare!”

Om arbete och livskvalitet

Kandidatarbete i landsbygdsutveckling – Tina Wangenfors

kommunen skulle ha gjort någonting annorlunda om de kunnat. Det som då lyftes fram var de erfarenheter och råd som kommunrepresentanterna fått från seminariet, det hade upplevts som väldigt givande och informanten tror att detta var någonting som hade varit bra att haft med sig från början och att det då hade kunnat underlätta deras arbete.

En av de inflyttade familjerna pekar också på vikten av att förbereda sig, att inte bara se de positiva sakerna med flytten:

”Folk flyttar bara. Och så känner man ingen, och vet inte hur det fungerar. [...] Det var jätte-bra att ha företag innan, vi var vana att planera. Fast det kanske bara är vi. Det är så vi driver företag. [...] När folk pratar med oss så brukar vi säga att det här är bra, det är bra och det är bra. Men har du tänkt på det här? Det här? Eller det här?”³²

Kommunen hade under projektet hjälp av en kontaktperson hos rekryteringsföretaget. Denna kontakt användes bland annat som tolk när de inflyttade familjerna skulle göra bankärenden. Holländarna pratade bra engelska, men det var inte alltid som det fanns personer på banken som gjorde det. Så för att undvika missförstånd använde de sig av den hjälp som Placement erbjöd. Men samarbetet trappades av efter en tid:

”Men den kontakten falnade ut bara efter första året, sedan tänkte de väl att vi kunde det här med holländare.”³³

Efter att projektet avslutats har ytterligare ett holländskt par flyttat till kommunen. Dessa har inte intervjuats i denna undersökning, men från en av de intervjuade på kommunen får jag reda på att det är ett pensionerat par, som inte tidigare kände någon här, och som kommit hit ”bara för att leva”³⁴. Det var inte heller alla holländare som besökte kommunen som valde att stanna berättar en av informanterna från kommunen:

”De flesta som kom utan att anmäla sig [utan att ha anmält sitt intresse till kommunen] var intresserade av att öppna bed and breakfast. Men när de då hade varit här så mattades intresset av. I en liten kommun som Skinnskatteberg, det skulle vara svårt för alla att få underlag. De som var seriösa, eller ja de andra var också seriösa, men de som stannade var mer medvetna.”³⁵

Som det tidigare nämnts hade kommunen uppgett vilka bristyrken som fanns i området, och ett av dem var veterinärer. Kommunen blev också kontaktad av en, men han avböjde när han fick reda på hur få kobönder det fanns i området. Möjligheten till arbete och ekonomisk försörjning fanns alltså även bland skälen till att inte flytta till kommunen.

---

³² IP 11

³³ IP 5

³⁴ IP 5

³⁵ IP 5

6.5 KONTAKT MED SLÄKT OCH VÄNNER BLIR NÄTVERK ÖVER NATIONSGRÄNSERNA

En annan av de frågor som ställdes till de inflyttade familjerna var om de hade mycket kontakt med sitt hemland. Att besöka och hålla kontakt med släkt och vänner som är kvar i Holland var de två huvudsakliga situationerna som uppgavs. En intressant sak som lyftes fram i flera av intervjuerna när frågan kom upp var hur vänner och familjen i stället kom på besök till Sverige, vilket kan illustreras av följande citat:

”Vi har mycket besök, speciellt i början, nästan tio veckor om året så kom det vänner och hälsar på, nästan för mycket besök.”³⁶

Ytterligare en infallsvinkel får vi från nästa intervjuperson som beskriver hur hennes kontakt med sitt hemland ser ut:

”Jag åker över en gång om året ungefär, min man lite oftare. Det blir inte så ofta, utan det är de som kommer hit. Det är lugnt här och det finns gott om plats.”³⁷

Till detta kan det dras kopplingar till den teori som handlar om familj och vänner som kommer på besök, VFR-turism. De så kallade *rumsliga nätverk* som beskrivs i teorin skapas av dessa besök som beskrivs i de ovanstående citaten. Nätverket behöver inte vara så konkret som besöken blir, utan bara det att man håller kontakten med sina vänner och bekanta (Andersen & Engström, 2005; Eriksson Robertson, 2010). Att familj och vänner vill kunna fortsätta att umgås trots det långa avståndet är förståeligt så för att sätta teorin om de rumsliga nätverken i ett annat perspektiv vill jag dra en parallell till Dieter Müllers forskning. Som det nämns tidigare beskriver Müller hur fritidshusköpare och turister också skapar nätverk mellan sin hemort och platsen de besöker, inte bara till sina familjer och vänner utan till andra turister (Müller 1995). Dessa personer behöver inte ha en personlig koppling till platsen eller de boende på området, utan turismen i sig har skapat ett nätverk som gör platserna mer tillgängliga. Det är på det sättet rekryteringsföretagets arbete fungerar. Även om familjerna hade bestämt sig att flytta till Sverige redan innan man använde sig av rekryteringsföretagets tjänster, gick på någon av de mässor som anordnades eller tittade på lediga bostäder via deras hemsida, fanns det ett befintligt nätverk att använda sig av vilket ökade migrationen till de platser som använde sig av det.

Kontakten med familj och vänner var inte de enda kopplingarna som nämndes i intervjuerna. I två fall fanns det också affärsmässiga kontakter kvar i hemlandet. Den ena familjen har kvar sitt företag i Holland och åker då dit lite oftare. Den andra familjen marknadsför sig medvetet i hemlandet för sitt turistföretag och ser även resultat av detta då en stor del av deras besökare kommer från Holland:

”Vi har vårt företagsnätverk där. Och så använder vi oss av blogg och nyhetsbrev och skickar bilder på vad som hände förra året. [...] Om man inte håller kontakten uppe så glömmar folk bort och då får vi inte några

³⁶ IP 4

³⁷ IP 3

gäster.”³⁸

Att kunna marknadsföra sig till andra landsmän ger ett ökat underlag, och att kunna språket, att själv ha erfarenhet av att vara turist i landet och att själv ha en uppfattning av vad landsmännen efterfrågar är en fördel (Eriksson Robertson 2010). Den andra familjen som driver en turistrelaterad sysselsättning har inte en lika stor del besökare från sitt hemland utan majoriteten av besökarna kommer från Sverige.

De olika typerna av besök och kontakter som sker mellan länderna kan enligt de teorier som nämndes i kapitlet om migration och förflyttningsmönster ses som positiva för kommunen.

Att besökarna kommer och tillbringar sina semestrar i området ger ytterligare en fördel. Att tillbringa sin lediga tid på landsbygden som då kommer förknippas med positiva värden som naturen, lugnet, mer plats och mindre människor ger en bild av platsen som mer ”fri” och en högre livskvalité. I citaten som beskriver hur familj och vänner snarare kommer på besök än att de själva åker till sitt hemland kan man se precis detta. Att platsen förknippas med dessa positiva egenskaper blir en del av besöket.

7. SLUTORD

Varför valde Skinnskattebergs kommun att rekrytera holländare? Enligt de intervjuade kommunrepresentanterna sågs rekryteringen som en satsning på inflyttningsfrågorna i kommunen. Det var ett sätt att motverka det sjunkande befolkningsantalet. Att det blev holländare som kommunen riktade sig till berodde på att de blev inbjudna av en annan kommun som redan deltog i ett liknande projekt, riktat till holländare. Bland kommunrepresentanterna fanns det en bild av varför holländarna var villiga att flytta mer än en förklaring till varför det var en målgrupp som kommunen var intresserad av att marknadsföra sig till. Holländarnas vilja att flytta, och det faktum att deras syn på en förbättrad livskvalitet stämmer överens med värden som kan erbjudas av de svenska landsbygdskommunerna gör att det finns ett underlag för att bedriva ett rekryteringsarbete som Skinnskattebergs Hollandsprojekt. Kommunrepresentanterna har upplevt satsningen som lyckad då den bidragit till ett ökat invånarantal.

Att avfolkningen är ett problem för många svenska landsbygdskommuner står klart, och den här typen av rekrytering är en metod för att motverka detta. Frågan om det är det mest ekonomiska lösningen eller om det är mindre ”moraliskt riktigt” än att lägga resurserna på de invånare som redan finns är ingenting som jag kan ge svar på. Rekrytering av holländare är helt enkelt *en* av de metoder som används. Att det inom denna grupp finns en efterfrågan av en mer lantlig livsstil gör att landsbygdskommunerna kan tävla med andra områden genom att kunna

---

³⁸ IP 11

”Nu ska vi locka till oss Holländare!”

Om arbete och livskvalitet

Kandidatarbete i landsbygdsutveckling – Tina Wangenfors

erbjuda de efterfrågade egenskaperna. Då det också rör sig om relativt välbeställda och välutbildade människor gör det värt för kommunerna att betala för rekryteringsföretagets tjänster som ska garantera att den typen av människor väljer att flytta till just deras område. De arbetsföra inflyttarna genererar inte bara ett högre invånarantal utan ger också ett tillskott till kommunens näringsliv.

I och med att Skinnskattebergs kommun gick med i projektet fick kommunen tillgång till rekryteringsföretagets kontakter och de nätverk som dessa kontakter skapat. Nätverket ledde till att personer i Holland som närvarade vid emigrantmässorna kom i kontakt med Skinnskatteberg, men också holländare som besökte till exempel Hällefors kunde genom samarbetet komma i kontakt med Skinnskatteberg. Flera av de intervjuade inflyttarna nämnde att de besökt Värmland eller Hällefors innan de kommit till Skinnskatteberg. Dessa områden har haft en stor inflyttning av holländare. Några av de intervjuade personerna tyckte rent av att inflyttningen varit för stor i dessa områden. Om ett område förlorar sin genuina svenska karaktär finns en risk att den förlorar en del av sin charm. För de som tycker att det bor för många holländare i Värmland eller Hällefors finns valet att helt enkelt flytta någon annanstans, något som i det här fallet blev Skinnskattebergs kommun.

Nätverken mellan de inflyttade och deras hemland går åt båda hållen över landgränserna och kan användas av migranterna, turister och vänner och bekanta som kommer på besök. Även turistföretag och kommuner eller andra som på det ena eller andra sättet har användning av kontakterna kan dra nytta av de nätverk som skapats.

Ett annat ämne som kom upp under intervjuerna med de inflyttade familjerna var de kulturskillnader som de upplevt under sin tid i Sverige. Liknande erfarenheter har också uppmärksammats i tidigare intervjuundersökningar av holländska inflyttare vilket gör att jag tycker att det är ett ämne som skulle kunna undersökas ytterligare.

Ingen av de inflyttade familjerna hade någon tidigare koppling till kommunen innan de besökte orten för att titta på hus och arbetslokaler. Möjligheten till försörjning och det rätta boendet eller den rätta arbetslokalen är den gemensamma kopplingen som finns till varför familjerna valde att bosätta sig i kommunen. Kommunens projekt gick ut på att rekrytera arbetsföra personer, och därför är dessa beroende av att det finns en möjlighet till ekonomisk försörjning. För andra grupper är det inte samma krav, som för turister och besökare, fritidshusägare eller pensionärer. Oavsett varför en kommun väljer att marknadsföra sig så finns det också många andra grupper förutom holländare som skulle kunna vara aktuella att rikta sig till. Men för att det skall gå att driva ett större rekryteringsarbete så är det beroende av att det finns människor som är villiga att flytta. Att Nederländerna har en så stor befolkning och att

"Nu ska vi locka till oss Holländare!"

Om arbete och livskvalitet

Kandidatarbete i landsbygdsutveckling - Tina Wangenfors

många frivilligt väljer att flytta gör holländarna till en lämplig målgrupp för marknadsföringen.

Under intervjuerna med de inflyttade familjerna var det framför allt faktorer med stark koppling till livsstilsmigration som uppgavs som skälen till att de valt att flytta. De icke önskvärda faktorerna i hemlandet ställs i kontrast till de önskvärda förhållandena i det nya landet. Genom att i sin marknadsföring erbjuda till exempel en större närhet till naturen eller en mindre stressfylld omgivning kan en landsbygdskommun rikta sig till gruppen livsstils migranter genom att anspela på de värden som stämmer överens med synen på en förbättrad livskvalitet. I de texter som jag läst har jag många gånger tyckt mig ana en viss underton av stolthet i medias beskrivning över att dessa människor väljer att lämna sitt hemland för ett nytt, bättre liv i det natursköna Sverige. Kan rentav holländska inflyttare hjälpa oss att lägga märke till de resurser vi har genom att vi ser på vår landsbygd med deras ögon?

KÄLLOR

Litteratur

Andersen, Ulrika; Engström, Hans-Peter (2005) *Ett holländskt fenomen i Värmland – Faktorer bakom och effekter av en holländsk inflyttning*.

Karlstads universitet

Brinkmann, Svend; Kvale, Steinar (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Elanders Kft, Hungary

Ekman et al. (1996) *Bortom bruksandan – Föreställningar om kultur, historia och utveckling i Bergslagen*. Graphic Systems AB, Göteborg

Eriksson Robertson, Ing-Gerd (2010) *Livstidsmigration till landsbygden och transnationella företag - Nederländsk bosättning och turistföretagande i mellersta klarälvsdalen under 2000-talet*. Stockholms universitet

Jackson, Anthony (1987) *Anthropology at home (ASA monographs ; 25)*. University Press, Cambridge

Lindholm, Emma (2007). *New Motives for Migration? On Interregional Mobility in the Nordic Context*. Kulturgeografiska institutionen, Umeå

Marjavaara, Roger (2008) *Second home tourism – The Root to Displacement in Sweden?* Kulturgeografiska institutionen, Umeå

Müller, D.K. (1995) *Svenska fritidsturister under tysk flagg – Tysk fritidshusturism i Kronoborgs och Kalmar län*. UmU Tryckeri, Umeå

O'Reilly, Karen (2007) *The Rural Idyll, Residential Tourism, and the Spirit of Lifestyle Migration*. University of Loughborough

Skinnskattebergs kommun (2004) *Glimtar från bygden - Skinnskatteberg förr och nu*. Hultebo tryckeri, Skinnskatteberg

Svanberg, Ingvar; Tydén, Mattias (2005) *Tusen år av invandring – En svensk kulturhistoria*. Nørhaven Paperback A/S, Viborg

Stenbacka, Susanne (2001) *Landsbygdsboende i inflyttarnas perspektiv – Intention och handling i lokalsamhället*. University Printers, Uppsala

Svensson, Torsten; Teorell, Jan (2007) *Att fråga och att svara – Samhällsvetenskaplig metod*. Liber AB, Malmö

Elektroniska dokument

Sammanträdesprotokoll

Skinnskattebergs kommun, Sammanträdesprotokoll 2006-03-14

Skinnskattebergs kommun, Sammanträdesprotokoll 2006-04-25

Skinnskattebergs kommun, Sammanträdesprotokoll 2007-03-27

Tidningsartiklar

De trotsade olyckskorporna [110526]

www.vf.se/node/38904

Den vilda jakten på holländare [110526]

www.sktftidningen.se/artikel/den-vilda-jakten-pa-hollaendarna-56476

Drömmen om en camping [110526]

www.svd.se/naringsliv/drommen-om-en-camping_3239703.svd

Filipstad letar husspekulanter på holländsk mäsä [110526]

www.vf.se/nyheter/filipstad/filipstad-letar-husspekulanter-pa-hollandsk-massa

Fler holländare till Bergslagen [110526]

www.svt.se/2.33831/1.517339/fler_hollandare_till_bergslagen?page1851421=2

"För varje ny invånare får kommunen betalt igen" [110526]

www.dagen.se/dagen/article.aspx?id=152376

Holländare heta i Torsby [110526]

www.vf.se/nyheter/torsby/hollandare-heta-i-torsby

Holländare ska lockas till Värmland på Utrecht-mäsä [110526]

www.vf.se/naringsliv/hollandare-ska-lockas-till-varmland-pa-utrecht%E2%80%933massa

Kommuner söker arbetskraft i Holland [110526]

www.nyhetskanalen.se/1.2014991

Kommuner söker holländsk arbetskraft [110526]

www.svd.se/naringsliv/kommuner-soker-hollandsk-arbetskraft_5938853.svd

Många holländare visade intresse för Filipstad [110526]

www.nwt.se/filipstad/article841326.ece

"Nu ska vi locka till oss Holländare!"

Om arbete och livskvalitet

Kandidatarbete i landsbygdsutveckling - Tina Wangenfors

Många holländare är sugna på att flytta till Filipstad [110526]
www.vf.se/nyheter/filipstad/manga-hollandare-ar-sugna-pa-att-flytta-till-filipstad

Mässan ska locka fler holländare [110526]
www.vf.se/node/58742

Nästa år avgörs landsbygdens framtid [110526]
www.vf.se/nyheter/allman/nasta-ar-avgors-landsbygdens-framtid

SBO vill locka holländare [110526]
www.vf.se/node/63543

Småland lockar holländare [110526]
www.nyhetskanalen.se/1.867762

Svensk skog lockar holländare [110526]
www.sveaskog.se/Press-och-nyheter/Nyheter/2009/Svensk-skog-lockar-hollandare

Tendens skildrar ett annat Sverige [110526]
www.svd.se/kultur/tendens-skildrar-ett-annat-sverige_1000417.svd
http://http://www.svd.se/kultur/tendens-skildrar-ett-annat-sverige_1000417.svd

Tusentals trångbodda holländare ska lockas till Sverige [110526]
di.se/Templates/Public/Pages/ArticlePrint.aspx?pl=6401__ArticlePageProvider

Värvar invånare på mäsas i Holland [110526]
www.vf.se/node/33527

Radio- och TV-reportage

Glesbygdskommuner slåss om holländare [110526]
www.sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=1650&artikel=4347615

Holländska företag skal lockas till Purjus [110526]
www.sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=98&artikel=898727

Holländare välkomna, romer avvisas [110526]
www.sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=3762&artikel=4351905

”Nu ska vi locka till oss Holländare!”

Om arbete och livskvalitet

Kandidatarbete i landsbygdsutveckling - Tina Wangenfors

”Tragisk och cynisk syn på olika folk” [110526]

www.nyhetskanalen.se/1.2015041/2011/02/13/tragisk_och_cynisk_syn_pa_olika_folk

Internet hemsidor

The International Emigration Fairs hemsida, www.emigratiebeurs.nl/en

Placement Utviklings hemsida, www.placement.no

Skinnskattebergs kommuns hemsida, www.skinnskatteberg.se

Statistiska centralbyrån, www.scb.se

Tabeller

Invandrare och utvandrare efter ut-/inflyttningsland och kön. År 2010

[www.ssd.scb.se/databaser/makro/Visavar.asp?](http://www.ssd.scb.se/databaser/makro/Visavar.asp?yp=bergman&xu=scb&huvudtabell=ImmiEmiFlytt&deltabell=01&deltabellnamn=Invandrare+och+utvandrare+efter+ut%2D)

[yp=bergman&xu=scb&huvudtabell=ImmiEmiFlytt&deltabell=01&deltabell](http://www.ssd.scb.se/databaser/makro/Visavar.asp?yp=bergman&xu=scb&huvudtabell=ImmiEmiFlytt&deltabell=01&deltabellnamn=Invandrare+och+utvandrare+efter+ut%2D)

[llnamn=Invandrare+och+utvandrare+efter+ut%2D](http://www.ssd.scb.se/databaser/makro/Visavar.asp?yp=bergman&xu=scb&huvudtabell=ImmiEmiFlytt&deltabell=01&deltabellnamn=Invandrare+och+utvandrare+efter+ut%2D)

[%2Finflyttningsland+och+k%F6n%2E+](http://www.ssd.scb.se/databaser/makro/Visavar.asp?yp=bergman&xu=scb&huvudtabell=ImmiEmiFlytt&deltabell=01&deltabellnamn=Invandrare+och+utvandrare+efter+ut%2D)

[%C5r&omradekod=BE&omradetext=Befolkning&preskat=O&innehall=E](http://www.ssd.scb.se/databaser/makro/Visavar.asp?yp=bergman&xu=scb&huvudtabell=ImmiEmiFlytt&deltabell=01&deltabellnamn=Invandrare+och+utvandrare+efter+ut%2D)

[migranter&starttid=2010&stopptid=2010&Prodid=BE0101&fromSok=&](http://www.ssd.scb.se/databaser/makro/Visavar.asp?yp=bergman&xu=scb&huvudtabell=ImmiEmiFlytt&deltabell=01&deltabellnamn=Invandrare+och+utvandrare+efter+ut%2D)

[Fromwhere=S&lang=1&langdb=1](http://www.ssd.scb.se/databaser/makro/Visavar.asp?yp=bergman&xu=scb&huvudtabell=ImmiEmiFlytt&deltabell=01&deltabellnamn=Invandrare+och+utvandrare+efter+ut%2D)